

ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด

พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดเพื่อให้การพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำอันมีลักษณะเป็นการผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขัน การให้บริการพลังงานมีความชัดเจน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับมติคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ในการประชุมครั้งที่ ๔๙/๒๕๖๕ (ครั้งที่ ๘๑๖) เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้ว ในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ตลาดที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า ตลาดการให้บริการพลังงานที่เกี่ยวข้องตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด

“ความสัมพันธ์กันทางนโยบาย” หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบธุรกิจตั้งแต่ สองรายขึ้นไปที่มีแนวทาง นโยบาย หรือวิธีการในการบริหาร การอำนวยการ หรือการจัดการธุรกิจ ที่อยู่ภายใต้บุคคลที่มีอำนาจสั่งการรายเดียวกัน

“อำนาจสั่งการ” หมายความว่า อำนาจควบคุมอันเนื่องมาจากเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

(๑) การถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในผู้ได้รับใบอนุญาตรายหนึ่งเกินกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวน สิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ได้รับใบอนุญาตนั้น

(๒) การมีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของผู้ได้รับใบอนุญาตรายหนึ่ง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) การมีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการในผู้ได้รับใบอนุญาตรายหนึ่ง ตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

(๔) การมีอำนาจสั่งการตาม (๑) หรือ (๒) ต่อไปเป็นทอดๆ ทุกทอด โดยเริ่มจากการมีอำนาจ สั่งการตาม (๑) หรือ (๒) ในผู้ประกอบธุรกิจในทอดแรก

“บริษัทย่อย” หมายความว่า บริษัทย่อยของผู้รับใบอนุญาตการประกอบกิจการพลังงานจากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานตามระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการรวมกิจการและการถือหุ้นไว้ในกิจการพลังงาน

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตการประกอบกิจการพลังงานตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์แห่งการบังคับให้เป็นไปตามระเบียบฉบับนี้ ให้ถือว่าผู้ได้รับใบอนุญาตตั้งแต่สองรายขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตเดียวกัน

ข้อ ๖ ให้ผู้รับใบอนุญาตที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการแข่งขันขึ้นในตลาด หรือสามารถกำหนดราคา ปริมาณ คุณลักษณะ หรือคุณภาพของสินค้าได้โดยเป็นอิสระจากผู้ประกอบธุรกิจอื่นหรือจากผู้บริโภคได้ในระดับหนึ่ง เป็นผู้ประกอบธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาดที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากปัจจัย ดังต่อไปนี้

(๑) ส่วนแบ่งตลาด โดยให้ผู้รับใบอนุญาตในกรณีดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาด

(ก) ผู้รับใบอนุญาตรายใดรายหนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาตั้งแต่ร้อยละห้าสิบขึ้นไป และมียอดขายในปีที่ผ่านมาตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป หรือ

(ข) ผู้รับใบอนุญาตสามรายแรกที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมารวมกันตั้งแต่ร้อยละเจ็ดสิบห้าขึ้นไปให้ถือว่าเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด ทั้งนี้ ในกรณีดังกล่าวให้นับเฉพาะผู้รับใบอนุญาต

(๒) การกระจุกตัวของตลาด โดยพิจารณาจากค่าดัชนี Herfindahl-Hirschman Index (HHI) โดยหากดัชนี HHI ของตลาดสูงกว่า ๑๘๐๐ จะถือว่าเป็นตลาดที่มีการกระจุกตัวมาก

(๓) อุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด ความคงทนของอุปสรรคดังกล่าว โดยอาจเป็นอุปสรรคด้านโครงสร้าง ด้านกฎหมาย หรือด้านการกำกับดูแล

(๔) แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันในอนาคต และศักยภาพในการแข่งขันของคู่แข่งในตลาด

(๕) ขนาดของกิจการโดยรวม

(๖) การควบคุมโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

(๗) ความได้เปรียบหรือเหนือกว่าทางเทคโนโลยีเมื่อเทียบกับผู้รับใบอนุญาตรายอื่นในตลาดที่เกี่ยวข้อง

(๘) อำนาจในการต่อรองของผู้ซื้อ

(๙) ความง่ายในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

(๑๐) ความหลากหลายของสินค้าหรือบริการ

(๑๑) การประหยัดจากขนาด

- (๑๒) การประหยัดจากขอบเขตการผลิต
- (๑๓) การรวมตัวในแนวตั้งของธุรกิจที่ให้บริการ
- (๑๔) ระดับหรือแนวโน้มการกระจายและขายสินค้า
- (๑๕) อุปสรรคในการขยายกิจการ
- (๑๖) ปัจจัยอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ทั้งนี้ ตามแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการเห็นชอบตามระเบียบนี้

ข้อ ๗ เพื่อให้มีมาตรการกำกับดูแลล่วงหน้าในการส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ในกิจการพลังงาน ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด อย่างมีนัยสำคัญในแต่ละประเภทของใบอนุญาต หรือตามตลาดที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการกำหนดเพิ่มเติม

ข้อ ๘ ในการพิจารณากำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญตามข้อ ๗ ให้กำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญในตลาดที่เกี่ยวข้องตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยนิยามตลาด และขอบเขตตลาดการให้บริการพลังงานที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากปัจจัยในข้อ ๖

ทั้งนี้ การพิจารณากำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการเห็นชอบตามระเบียบนี้

ข้อ ๙ ในแต่ละตลาดที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๘ ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดผู้รับใบอนุญาตเพียงรายเดียวเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละประเภทใบอนุญาต หรือตลาดที่เกี่ยวข้องอื่น

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ไม่อาจกำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญเพียงรายเดียวตามข้อ ๙ ได้ ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญแบบหลายรายร่วมกัน โดยคำนึงถึงปัจจัยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- (๑) การกระจุกตัวของตลาด
- (๒) สินค้าและบริการที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกัน
- (๓) โครงสร้างต้นทุนที่คล้ายคลึงกัน
- (๔) ส่วนแบ่งตลาดที่ใกล้เคียงกัน

ในการพิจารณากำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญแบบหลายรายร่วมกันตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจใช้เกณฑ์และปัจจัยอื่นที่ใช้ในทางวิชาการพิจารณาประกอบด้วยก็ได้ เช่น ความโปร่งใส ตลาดในสถานะเติบโตเต็มที่หรืออิ่มตัว การเติบโตอย่างชะงักงันด้านอุปสงค์ อุปสงค์ของสินค้าหรือบริการที่มีความยืดหยุ่นต่ำ นวัตกรรมทางเทคนิคหรือเทคโนโลยีที่เติบโตเต็มที่หรืออิ่มตัว กำลังการผลิตส่วนเกิน อุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดสูง อำนาจในการต่อรองของผู้ซื้อ การแข่งขันที่มีศักยภาพ กลไกของการโต้กลับ และขอบข่ายของการแข่งขันด้านราคา เป็นต้น

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างสำหรับผู้รับใบอนุญาตที่เป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญตามระเบียบนี้ โดยจะต้องสอดคล้องกับสภาพอุปสรรคในการแข่งขันในตลาด และเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณากำหนดมาตรการสำหรับพฤติกรรมผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในกิจการพลังงาน ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด กรณีที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตเพียงรายเดียวในตลาดที่เกี่ยวข้องโดยชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการอาจพิจารณาไม่กำหนดมาตรการกำกับดูแลที่เหมาะสมก็ได้

ให้คณะกรรมการทบทวนความจำเป็นของมาตรการเฉพาะเป็นประจำทุกสองปี หรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดตลอดจนสภาพการแข่งขัน

ข้อ ๑๒ ให้สำนักงานจัดทำรายงานการวิเคราะห์เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการในการกำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญและมาตรการเฉพาะในการกำกับดูแลตามข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑

การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ตามวรรคหนึ่งเพื่อกำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญ สำนักงานอาจมอบหมายให้ผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจัดทำรายงานการวิเคราะห์ ภายในระยะเวลาที่สำนักงานเห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องจัดส่งข้อมูลตามที่สำนักงานร้องขอเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ และพิจารณาตามระเบียบนี้ ในกรณีที่สำนักงานมีหรือได้รับข้อมูลไม่เพียงพอเพื่อประกอบการวิเคราะห์ หรือพิจารณา สำนักงานอาจใช้หลักเกณฑ์ตามหลักวิชาเศรษฐศาสตร์ในการกำหนดสมมติฐานหรือประมาณค่าที่เหมาะสมเพื่อใช้ประกอบการคำนวณหรือการพิจารณาก็ได้

ข้อ ๑๔ ผู้รับใบอนุญาตรายใดที่เป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดตามระเบียบนี้ ให้ถือว่าเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดตามระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณากำหนดมาตรการสำหรับพฤติกรรมผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในกิจการพลังงาน

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานเสนอคณะกรรมการพิจารณาประกาศกำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญตามข้อ ๘ ข้อ ๙ หรือข้อ ๑๐ และมาตรการเฉพาะตามข้อ ๑๑ และนำประกาศดังกล่าวไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นเวลาอย่างน้อยสิบห้าวัน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตตามประกาศทราบ หากผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวมีข้อโต้แย้ง ให้ทำคำโต้แย้งเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในระยะเวลาไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ให้สำนักงานเสนอคำโต้แย้งตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาไม่เกินสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำโต้แย้ง

กรณีมีคำโต้แย้งตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการตามวรรคสองแล้วเสร็จ ให้คณะกรรมการมีคำสั่งกำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญตามข้อ ๘ ข้อ ๙ หรือข้อ ๑๐ และมาตรการเฉพาะตามข้อ ๑๑ โดยให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตที่ตกอยู่ภายใต้บังคับ

แห่งคำสั่งนั้นทราบ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตต้องเตรียมการเพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบเป็นเวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ข้อ ๑๖ ผู้รับใบอนุญาตที่ยื่นคำขออนุญาตที่ไม่พอใจคำสั่งของคณะกรรมการตามระเบียบนี้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕

เสมอใจ สุขสุเมฆ

ประธานกรรมการกำกับกิจการพลังงาน